

Nr 445.

Av herr Anderson i Råstock, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 105, med förslag till ändrad lydelse av vissa paragrafer i regeringsformen, riksdagsordningen och tryckfrihetsförordningen.

I propositionen nr 105 om ändrade arbetsformer för riksdagen föreslås bland annat statsutskottets utökning till 30 ledamöter, varvid förutsattes, att utskottet hädanefter skall arbeta på fem avdelningar.

Ehuru väl propositionen i detta avseende — liksom i stort sett i övrigt — alltså ansluter sig till vederbörande kommittés förslag, anser jag mig dock böra yrka avslag på propositionen i denna del, under åberopande av min reservation till kommitténs betänkande (St. off. utr. 1931: 26, sid. 163 o. 164), vari jag anfört följande:

”De skäl, som av kommittén anförts till förmån för dess förslag om utökning av statsutskottets ledamotsantal från 12 till 15 ledamöter av vardera kammaren i och för åstadkommande av en femte avdelning, synas mig icke tillräckligt bärande.

Ehuru statsutskottet får erkännas vara ganska arbetstyngt, torde dock det rätt allmänt gjorda påståendet, att arbetsanhopningen under de sista veckorna av varje riksdag skulle bero på detta utskotts oförmåga att medhinna sitt arbetspensum, vara i hög grad överdrivet.

Ett studium av den tabell, som återfinnes på sid. 80, ger nämligen vid handen att under åren 1928, 1929 och 1930 flera utskott än statsutskottet avlämnat betänkanden så sent som i juni månad. Under år 1928 avlämnade sålunda statsutskottet i juni ett betänkande medan övriga utskott tillsammans levererade sju stycken. År 1929 äro proportionerna för juni månad följande: statsutskottet ett, övriga utskott nio betänkanden. I juni 1930 avlämnade statsutskottet visserligen sex betänkanden, men från övriga utskott avlämnades dock ej mindre än fem. Lägges härtill, att ibland i riksdagens sista timme även förekommit till behandling betänkanden från de tillfälliga utskotten, torde den slutsatsen icke kunna undgås, att riksdagens avslutande så pass sent som in i juni månad beror på att *omfattningen* av riksdagens arbetsbörda vuxit i så hög grad, att det omöjligen kan läggas ett utskott till last, att riksdagarna under senare år kommit att pågå längre tid än som ursprungligen avsetts.

Vad sedan av kommittén anförts som önskvärdheten av att riksdagens slutliga fastställande av budgeten kunde äga rum några dagar före provningen av de övriga utskottens sista betänkanden (se sid. 81 och 103) synes detta visserligen vara ett önskemål värt att sträva efter, men det lär svårigen kunna realiseras.

Svårigheterna därvidlag bottna uti det förhållandet, att de organisations- och lagärenden, som förekomma i riksdagen till prövning och avgörande, ofta äro förknippade med anslagskrav, vilka senare återigen icke kunna prövas förrän huvudfrågan avgjorts. För införande av samtliga anslag i förslaget till riksstat är alltså statsutskottet jämväl beroende av riksdagens beslut på förslag av övriga utskott och följaktligen satt i efterhand. Det invändes måhända, att även om den statsutskottet nu åliggande arbetsbördan redan är tillräckligt omfattande, så bör dock statsutskottets övertagande av en del av de tillfälliga utskottens arbete, som kommittén förordar skall komma till stånd, utgöra ett ytterligare skäl för den utökning med en femte avdelning, som föreslås av kommittén.

Det bestrides ingalunda, att de ständiga utskottens övertagande till en del av de tillfälliga utskottens arbetsuppgifter kan komma att medföra ökat arbete även för statsutskottet, men *dels* förekommer icke så sällan, att ganska likartade spørsmål samtidigt behandlas av såväl tillfälligt som ständigt utskott, och *dels* torde det rätt omfattande utredningsarbete, som nu utföres av och genom de tillfälliga utskottens försorg, kunna i viss mån inskränkas på grund av den arbetsmetod, med anlitande av speciella föredragande, som redan nu rätt ofta kommer till användning vid samtliga statsutskottsavdelningars förberedande prövning av respektive ärenden.

Å andra sidan kommer ett genomförande av kommitténs förslag angående ärendenas fördelning mellan stats- och bankoutskotten att medföra viss lättnad för statsutskottet.

Slutligen må den anmärkningen tillåtas, att statsutskottet redan nu med tjugofyra ledamöter är av en storleksordning, som gör, att man genom en ökning av antalet ledamöter till trettio måhända åstadkommer en väl tung anordning särskilt för statsutskottets sammanträden in pleno.

Med stöd av vad ovan anförts tillåter jag mig förorda, att kommitténs förslag om utökning av antalet *ordinarie* ledamöter i statsutskottet från tjugofyra till trettio icke måtte genomföras."

Jag vidhåller riktigheten av vad jag sålunda reservationsvis anför. Den föreslagna utökningen av statsutskottet till en så stor plenarförsamling som 30 ledamöter skulle enligt mitt förmenande, så långt ifrån att åstadkomma arbetslättnad, tvärtom i vissa lägen kunna medföra risker för ett fördröjande av riksdagsarbetet. Vad man vinner genom minskad arbetsbörda på avdelningarna kan lätt förloras genom mera tyngande plenarsammanträden. Någon tidsvinst kan näppeligen uppkomma genom att exempelvis en sent framlagd större stridsfråga skall mot slutet av en arbetstyngd riksdag — och det är i dylika lägen som utskottets arbetsorganisation sättes på prov — behöva dryftas ej endast i kamrarna utan även under kanske dagslånga och allt annat riksdagsarbete förhindrande debatter i statsutskottet inför dess 30 ledamöter och dess till ett 35-tal uppgående suppleanter.

En mycket effektivare arbetslättnad synes mig kunna vinnas genom en *utjämning* av arbetet mellan de nuvarande fyra avdelningarna inom statsutskottet, vilket t. ex. redan nu i viss omfattning sker. Detta kan också åstadkommas, utan att man behöver skrida till en till sina verkningar synnerligen oviss grundlagsändring.

Under erinran till sist om de betänkligheter, som konstitutionsutskottets ord-

förande i sin egenskap av kommittéledamot anført mot en grundlagsändring på denna punkt, anser jag mig på goda grunder kunna hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande förslag, i vad detsamma avser statsutskottets utökning till 30 ledamöter, ej må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 mars 1932.

Anders Anderson
i Råstock.

